

УЛСЫН ТӨСВИЙН 2025 ОНЫ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭГ ТӨЛӨВЛӨХ,
БАТЛАХ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, БҮРТГЭХ, ҮР ДҮНГ ҮНЭЛЭХ ҮЕ ШАТ
БҮРД ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ БОЛОН ОРОЛЦОГЧ
БАЙГУУЛЛАГА, АЛБАН ТУШААЛТНУУДЫН ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА
СУЛ, ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА ХАНГАЛТГҮЙ БАЙГАА НЬ ҮР ДҮНД
СӨРГӨӨР НӨЛӨӨЛЖ БАЙНА

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуулийг УИХ-аар 2024 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдөр батлахдаа улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 9,132.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 621 төсөл, арга хэмжээг 3,124.1 тэрбум төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр баталжээ.

УИХ-аас 2025 оны 7 дугаар сарын 09-ний өдөр тухайн жилийн төсвийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулж 8,735.5 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 611 ТАХ-нд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2,914.9 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгохоор нэмэлт өөрчлөлт оруулан баталсан бөгөөд тухайн жилийн санхүүжилтийг анх төлөвлөснөөс 209.2 тэрбум төгрөгөөр буюу 6.7 хувиар бууруулжээ.

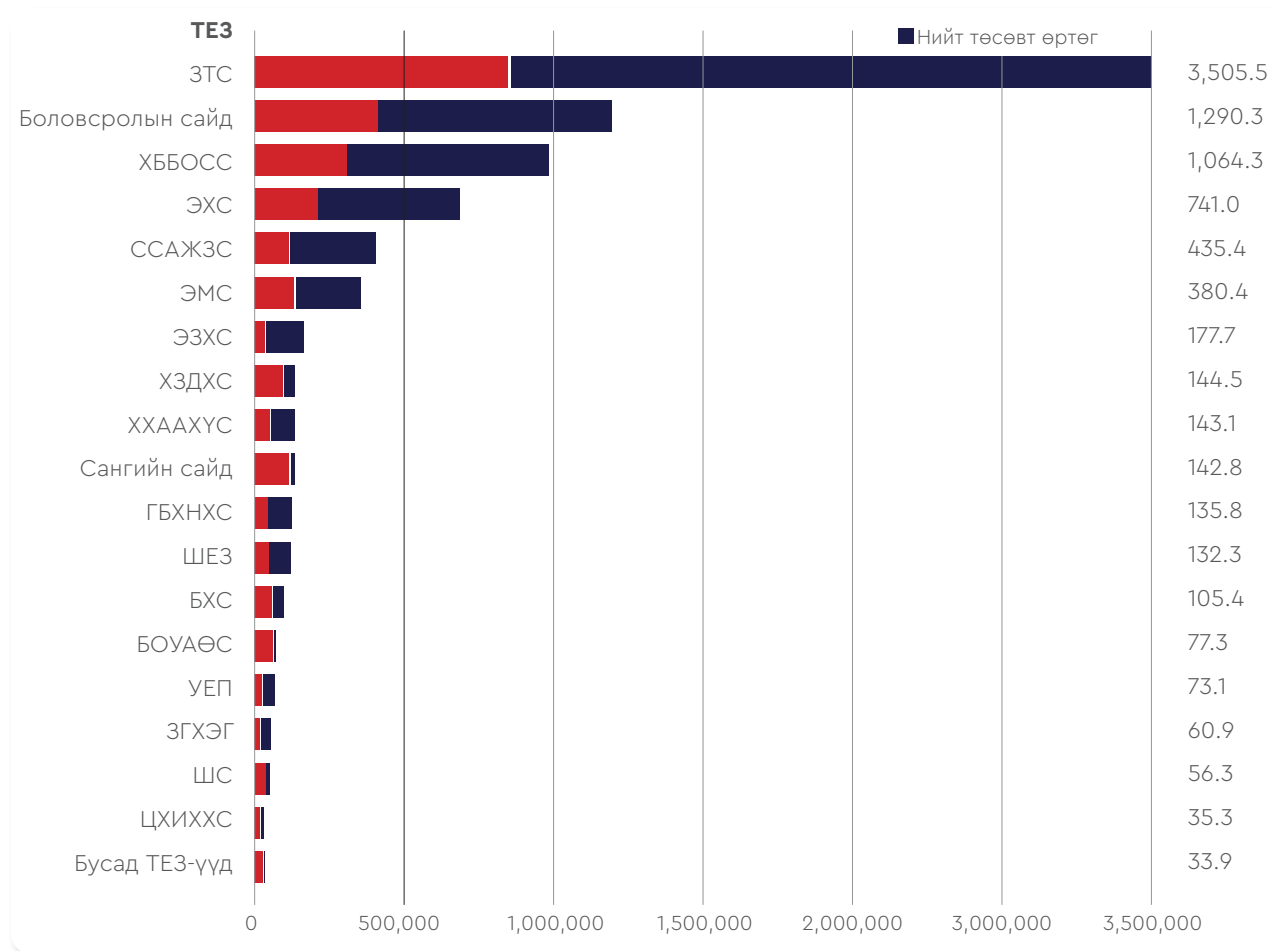
Тухайн жилийн төлөвлөсөн санхүүжилтийн 33.8 хувийг 2025 оноос шинээр хэрэгжүүлэх 106 ТАХ-ний, 66.2 хувийг өмнөх онуудаас шилжин хэрэгжиж буй 505 ТАХ-ний санхүүжилтэд зарцуулахаар төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 1. Улсын төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалт (тэрбум төгрөг)

Ангилал	Шинэ TAX			Шилжих TAX			Нийт TAX		
	Тоо	Төсөвт өртөг	Санхүүжих дүн	Тоо	Төсөвт өртөг	Санхүүжих дүн	Тоо	Төсөвт өртөг	Санхүүжих дүн
Барилга, байгууламж	41	1,721.0	548.4	486	6,180.2	1,878.1	527	7,901.2	2,426.5
Их засвар	17	271.0	109.2	6	28.6	10.1	23	299.6	119.3
Тоног төхөөрөмж	42	376.7	306.6	12	134.8	41.0	54	511.5	347.6
ТЭЗҮ	6	23.0	21.4	1	0.2	0.1	7	23.2	21.5
Нийт	106	2,391.7	985.6	505	6,343.8	1,929.3	611	8,735.5	2,914.9

Эх сурвалж: Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хууль

Улсын төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн TAX нь төсөвт өртгийн хувьд зам тээвэр, боловсрол, хот байгуулалт, эрчим хүч, эрүүл мэнд, соёлын салбарын хөрөнгө оруулалтад чиглэжээ.

Дүрслэл 1. TAX-ний төсөвт өртөг, санхүүжих дүн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдаар

БҮЛЭГ 1. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт оновчгүй, бодлогын зорилтыг хангахад бүрэн чиглээгүй байна

БҮЛЭГ 1

Шинээр эхлүүлэх 3 төсөл, арга хэмжээ тутмын 1 нь хөгжлийн бодлогын зорилт, арга хэмжээтэй уялдаагүй байна

Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлын судалгаа тооцоолол хангалтгүйгээс оновчтой эрэмбэлж төлөвлөж чадахгүй байна

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨЛТ ОНОВЧГҮЙ, БОДЛОГЫН ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХАД БҮРЭН ЧИГЛЭЭГҮЙ БАЙНА

1.1. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 оноос хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн шинэ 106 ТАХ-ний 50 хувь буюу 53 ТАХ нь Улсын хөгжлийн 2025 оны төлөвлөгөөтэй уялдсан байна.

Хүснэгт 2. УТХО-ын ТАХ-үүд болон УХЖТ-ний уялдаа, (тэрбум төгрөг)

УТХО	Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөтэй уялдсан эсэх	Төсөвт өртөг		ТАХ-ний тоо	
		Дүн	Хувь	Тоо	Хувь
	УХЖТ-тэй уялдсан	1,753.7	73.3	53	50.0
Шинэ 106 ТАХ	УХЖТ-ний санхүүжүүлэх эх үүсвэр, шалгуур үзүүлэлттэй уялдаагүй	61.4	2.6	12	11.3
	УХЖТ-тэй уялдаагүй	576.6	24.1	41	38.7
	Нийт	2,391.7	100	106	100

1.2. Шинээр эхлүүлэх 106 ТАХ-ний 11.3 хувь буюу 12 ТАХ нь бодлогын зорилтын шалгуур үзүүлэлттэй уялдаагүй, өөр эх үүсвэрээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн, 38.7 хувь буюу 41 ТАХ нь тухайн жилийн хөгжлийн төлөвлөгөөтэй уялдаагүй байна.

1.3. УХЖТ-тэй уялдаагүй ТАХ-г УТХО-аар хэрэгжүүлэхээр тусгаснаар тухайн жилд төлөвлөсөн зарим зорилт арга хэмжээнд санхүүжилт хүрэлцэхгүй орхигдож байна. Тухайлбал УХЖТ-д тусгасан 208.1 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй дараах 9 зорилт, арга хэмжээ хөрөнгө, санхүүгийн эх үүсвэргүйгээс 2025 онд хэрэгжээгүй орхигдож төлөвлөсөн бодлогын зорилт, үр дүндээ хүрээгүй байхад нөгөө талдаа УХЖТ-тэй уялдаагүй 576.6 тэрбум төгрөгийн ажлыг УТХО-аар санхүүжүүлжээ.

1.4. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 оноос шинээр хэрэгжүүлэх 106 ТАХ-ээс барилга байгууламжийн ангилалд 1,612.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 37 ТАХ-г төлөвлөжээ.

1.5. Барилга байгууламжийн шинээр хэрэгжих 37 ТАХ-ээс 13 ТАХ-нд тодорхой хэмжээнд зардал-үр дүнгийн шинжилгээний мэдээллийг цахим системд хийж оруулсан, 10 ТАХ-нд хийсэн шинжилгээ нь аргачлалын дагуу бус, 14 ТАХ-нд огт дүн шинжилгээ хийгээгүй байна.

1.6. Зардал үр ашиг, үр дүнгийн шинжилгээг бүрэн хийгээгүй, бодитой, үндэслэлтэй тооцоолохгүй байгаа нь ТАХ-г эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлоор нь эрэмбэлж, нэн тэргүүний хэрэгцээ шаардлагыг оновчтой сонгож, төлөвлөх боломжийг хязгаарлаж байна.

1.7. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нар 1008 барилга байгууламжийн шинэ ТАХ-г төсвийн төсөлд тусгуулахаар цахим системээр санал хүргүүлснээс Сангийн яам 593 ТАХ-г үнэлж эрэмбэлэн 40 ТАХ-г төсвийн төсөлд тусган УИХ-д өргөн мэдүүлжээ.

1.8. Барилга байгууламжийн 593 ТАХ-г ТЕЗ болон Сангийн яам тус бүр үнэлгээ өгч хоёр үнэлгээний нийлбэр онооны хамгийн өндрөөр эрэмбэлж сонгохоор журамд заасан ч улсын төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлтөд хэрэгжүүлээгүй байна.

1.9. Хөрөнгө оруулалтын ТАХ-г төлөвлөх явцад үнэлгээний аргачлалыг мөрдөөгүй, өгсөн үнэлгээ, оноо нь бодитой бус, өндөр онооны эрэмбийг баримтлахгүй байгаагаас өндөр үнэлгээтэй ТАХ төсвийн төсөлд тусгагдахгүй орхигдож, түүнээс эрэмбэ доогуур, харьцангуй бага үнэлгээтэй ТАХ-г төсөвт тусгаж төлөвлөх зөрчил давтагдсаар байна. Шинээр эхлүүлэх барилга байгууламж, их засварын ажлын 50 хувь нь батлагдсан зураг төсөв, газрын зөвшөөрөлтэй байх төсөвлөлтийн шаардлагыг хангахгүй байна.

1.10. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 оноос эхлэн хэрэгжүүлэх шинэ 106 ТАХ, үүнээс барилга байгууламж, их засварын 58 ТАХ батлагдаж, ТЕЗ-ийн шийдвэрээр багцад хуваарилагдан 178 багц ТАХ болж задарчээ.

1.11. Барилга байгууламж, их засварын дээрх 1,882.8 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй шинэ 178 ТАХ-ээс дараах 438.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 89 ТАХ буюу 50 хувь нь сүүлийн 2 жилийн дотор магадлалаар баталгаажсан зураг төсөв, газрын зөвшөөрөлтэй байх төсөвлөлтийн шаардлагыг хангаагүй байна. Үүнээс 85 нь ТЕЗ, 4 нь төсвийн төслийг хэлэлцэх явцад УИХ-аар нэмж баталсан ТАХ байна.

1.12. Хэлэлцүүлгийн явцад хөрөнгө оруулалтын ТАХ-нд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тохиолдолд тухайн ТАХ нь хуульд заасан төсөвлөлтийн шаардлагыг хангасан эсэхийг хэн хэрхэн хянах, шаардлага хангаагүй тохиолдолд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зохицуулалт УИХ-ын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд тодорхой тусгагдаагүй байна.

1.13. Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хууль батлагдсаны дараа төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй дээр дурдсан 89 ТАХ-ээс 159.6 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэйгөөр төлөвлөсөн 30 ТАХ-ний зураг төсөв нь боловсруулагдаж өртөг нь магадлалын ерөнхий дүгнэлтээр 219.8 тэрбум төгрөгөөр хянагдаж 37.7 хувиар өсжээ.

1.14. Шинээр эхлүүлэх тоног төхөөрөмж ангиллын ТАХ-ний 37 хувийг буюу 81.3 тэрбум төгрөгийг хууль зүй, дотоод хэргийн салбарт, 20 хувь буюу 41.6 тэрбум төгрөгийг батлан хамгаалах салбарт, 13 хувь буюу 28.5 тэрбум төгрөгийг эрчим хүчний салбарт, 11 хувь буюу 24.7 тэрбум төгрөгийг эрүүл мэндийн салбарт, 10 хувь буюу 21.4 тэрбум төгрөгийг боловсролын салбарт, үлдэх 10 орчим хувийг байгаль орчин, гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, эдийн засгийн салбарт зарцуулахаар төлөвлөжээ.

1.15. Салбарын тухайн жилийн зорилт, арга хэмжээтэй тоног төхөөрөмжийн хөрөнгө оруулалтууд нь уялдсан эсэхийг хянахад шинээр эхлүүлэх тоног төхөөрөмжийн 42 ТАХ-ний 66.7 хувь нь бодлогын зорилттой уялдсан бол 33.3 хувь нь уялдаагүй, хүрэх зорилт үр дүн нь тодорхойгүй байна

1.16. Тоног төхөөрөмжийн ТАХ-г төлөвлөхдөө зардлын эдийн засгийн ангиллыг баримтлаагүйгээс урсгал зардлын шинжтэй бараа материалыг бэлтгэсэн, тоног төхөөрөмж ангиллаас урсгал зардлыг санхүүжүүлсэн нь Засгийн газрын 2023 оны 278 дугаар тогтоолоор баталсан журамд¹ нийцэхгүй байна.

1.17. Цаашид төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын цахим системд дэд цэс үүсгэн ТЕЗ төсвийн санал хүргүүлэхдээ тоног төхөөрөмжийг нэр төрөл, тоо ширхэг, нэгжийн болон нийт үнийн

Шинээр эхлүүлэх барилга байгууламж, их засварын ажлын 50 хувь нь батлагдсан зураг төсөв, газрын зөвшөөрөлтэй байх төсөвлөлтийн шаардлагыг хангахгүй байна

Тоног төхөөрөмж, ТЭЗҮ ангиллын төсөл, арга хэмжээг нэн тэргүүний хэрэгцээ шаардлага, судалгаа тооцоонд тулгуурлаж төлөвлөхгүй байна.

¹ Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам

БҮЛЭГ 1. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт оновчгүй, бодлогын зорилтыг хангахад бүрэн чиглээгүй байна

Шинээр эхлүүлэх болон өмнөх онуудаас шилжин тухайн онд хэрэгжиж дуусах зарим төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртгөөс тухайн жилд ногдох санхүүжилтийг оновчтой хуваарилаагүй, дутуу төлөвлөж байгаа нь хэрэгжилтэд сөргөөр нөлөөлж байна.

Төсвийн төсөлд санал авах, боловсруулж өргөн мэдүүлэх, батлах явцад хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээнд өөрчлөлт оруулахдаа бодлогын зорилтот түвшин, шалгуур үзүүлэлтийг уялдуулж төлөвлөөгүй байна

дүн бүрээр нарийвчлан төлөвлөж эрэмбэлэх, хэрэгцээ шаардлага, хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа, үнийн судалгаа, тооцоолол зэргийг хавсаргаж баримтжуулах, үнэлж эрэмбэлэх, хянах боломжтой байдлаар хөгжүүлэлт хийх шаардлагатай байна.

1.18. Улсын төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах 23.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 7 ТАХ-г санхүүжүүлэхээр УИХ-аар баталсныг ТЭЗ-ийн шийдвэрээр багцад хуваарилан 32 багц арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөжээ.

1.19. ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах ТАХ-ний саналыг бусад ТЭЗ нараас авч нэгтгэн төлөвлөх үе шатыг Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан цагалбарт хугацаанд буюу 2024 оны 7 дугаар сарын 25-ны өдрөөс өмнө хэрэгжүүлэхгүйгээр дээрх байдлаар хугацаа алдсанаас шалтгаалан 2025 онд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн 40 ТАХ-ээс 20 ТАХ-г гүйцэтгэх гэрээг 5 дугаар сарын 31-ний дотор амжиж байгуулаагүйгээс төсвийн тодотголоор хасагдсан байна.

1.20. ТЭЗҮ, зураг төсөв боловсруулах ажлын төсөвт өртгийг тооцсон үндэслэл, баримталсан журам аргачлал, нарийвчилсан тооцооллын талаарх мэдээллийг Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын цахим системд байршуулаагүй, төлөвлөлтийн үе шатанд баримтжуулж архивлаагүй, бүрэн бус зэргээс шалтгаалан бодитой, үндэслэлтэй, зөв тооцсон эсэх нь тодорхойгүй, өртгийн тооцоололд ТЭЗ нараас тавих хяналт хангалтгүй байна.

1.21. УТХО-аар 2025 оноос эхлэн хэрэгжих 2,391.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 106 ТАХ-ээс 506.0 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 68 ТАХ нь нэг жилд хэрэгжиж дуусах, 1,885.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 38 ТАХ-г хоёроос гурван төсвийн жил дамжин хэрэгжүүлэхээр төлөвлөжээ.

1.22. Нэг жилд хэрэгжих 68 ТАХ-ний санхүүжилтийг 2025 онд бүрэн төлөвлөсөн бол хоёроос гурван жил дамжин хэрэгжих 38 ТАХ-ний 89.5 хувь буюу 34 ТАХ-ний тухайн жилийн санхүүжилтийг 657.1 тэрбум төгрөг төлөвлөхөөр байхад 35.4 хувиар бага буюу 232.3 тэрбум төгрөг дутуу төлөвлөж баталжээ.

1.23. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний санхүүжилтийг хэрэгжих хугацаанд тэнцүү хуваарилж төлөвлөөгүй зөрчил жил бүр давтагдаж 2024 онд 9 хувьтай байсан бол 2025 онд 32 хувьд хүрч өссөн байна.

1.24. 2025 онд хэрэгжиж дуусах 145 ТАХ-ээс 24 ТАХ-ний санхүүжих дүнг 52.6 тэрбум төгрөгөөр дутуу төлөвлөжээ. Мөн 2026, 2027 онд үргэлжлэн хэрэгжих 227 ТАХ-ээс 79 ТАХ-ний төсөвт өртгөөс тухайн жилд ногдох санхүүжих дүнг 144.1 тэрбум төгрөгөөр дутуу төлөвлөсөн байна.

1.25. ТАХ-ний тухайн жилийн санхүүжилтийг дутуу төлөвлөх нь хуулиар батлагдсан хугацаандаа хэрэгжих боломжийг хязгаарлаж, дараагийн жилүүдэд илүү ачаалал төсөвт үүсэх, санхүүжилтээс хамааран хэрэгжих хугацаа хойшлох нөхцөлийг бүрдүүлэх сөрөг үр дагавартай байна.

1.26. Монгол Улсын 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний төсөлд ТЕЗ-аас нийт 2404 ТАХ-г тусгуулах санал хүргүүлсэн бөгөөд Засгийн газраас улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 618 ТАХ-г санхүүжүүлэхээр өргөн мэдүүлснийг УИХ-аар хэлэлцэн Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуулиар анх 9,132.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 621 ТАХ-г 3,124.1 тэрбум төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

1.27. Шинээр хэрэгжүүлэхээр Боловсролын сайдаас 473 ТАХ, ЭМС-аас 218 ТАХ, ЭХС-аас 154 ТАХ, ЗТС-аас 176 ТАХ, ХББОСС-аас 325 ТАХ, нийт 1346 ТАХ-г төсвийн төсөлд санал хүргүүлснийг Засгийн газар нэгтгэн төсвийн төсөлд өргөн мэдүүлэхдээ 414 ТАХ-г төлөвлөж өөрчлөлт оруулсан ч тэдгээртэй уялдуулж төлөвлөх хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшинд өөрчлөлт оруулаагүй байна.

Хүснэгт 3. УТХО-аар хэрэгжүүлэх зарим төсөл, арга хэмжээний үр дүнг үнэлэх шалгуур үзүүлэлт, төлөвлөсөн зорилтот түвшний үзүүлэлтүүд

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин		
				ТЕЗ-ийн санал	Өргөн мэдүүлсэн	Баталсан
1	Нэг ээлжээр хичээллэх боломжтой төрийн өмчийн сургуулийн хувь	Хувь	50.2	60	60	60
2	Дулааны шугам сүлжээний өргөтгөл, шинэчлэлт хийх	Км	66.5	60.4	60.4	60.4
3	Орон нутгийн цахилгаан хангамж дамжуулах, түгээх сүлжээний өргөтгөл шинэчлэл хийх	Сумдын тоо	28	31	31	31
4	Ашиглалтад оруулах олон улс, улсын болон орон нутгийн чанартай авто зам	Км	1100	1245.6	1245.6	1245.6
5	Хатуу хучилттай авто замын нийт авто замын сүлжээнд эзлэх хувь	Хувь	53	57.7	57.7	57.7
6	Шинээр барих болон шинэчлэх цэвэр усны шугам сүлжээний хэмжээ	Км	30	50	50	50
7	Шинээр барих болон шинэчлэх бохир усны шугам сүлжээний хэмжээ	Км	20	50	50	50
8	Шинээр барих цэвэрлэх байгууламжийн бүтээн байгуулалтын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	70	60	60	60

Эх сурвалж. Төсвийн тухай хуулийн 1 дүгээр хавсралт, Сангийн яамнаас ирүүлсэн мэдээлэл

1.28. Төсвийн тухай хуулийн 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшнийг нэгтгэн боловсруулахдаа УТХО-аар хэрэгжүүлэх ТАХ-ний тоо, хүчин чадалтай уялдуулж төлөвлөх, бодлогын зорилтот үр дүнд чиглэсэн оновчтой шалгуур үзүүлэлтээр хэмжиж төлөвлөх шаардлагатай байна.

БҮЛЭГ 2. Төсөл, арга хэмжээний зураг төсөл, техникийн тодорхойлолт, ажлын даалгаврыг боловсруулахад хугацаа алдаж байгаа нь худалдан авах ажиллагааны үр дүнд сөргөөр нөлөөлж байна

БҮЛЭГ 2

Захиалагч ажлын даалгавар, техникийн тодорхойлолтыг хугацаанд нь хүргүүлээгүйгээс тендер шалгаруулалтын 52 хувь нь 4 дүгээр сараас хойш зарлагджээ

Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа нэг төрлийн, ойролцоо төсөвтэй тендерт оролцогчдод тавигдах шалгуурыг харилцан адилгүй тогтоосон байна

ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЗУРАГ ТӨСӨЛ, ТЕХНИКИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ, АЖЛЫН ДААЛГАВРЫГ БОЛОВСРУУЛАХАД ХУГАЦАААЛДАЖ БАЙГААНЬ ХУДАЛДАН АВАХ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮНД СӨРГӨӨР НӨЛӨӨЛЖ БАЙНА

2.1. Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 233 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар ТХААГ-т худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах 2,067.5 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 90 ТАХ-ний жагсаалтыг, 2 дугаар хавсралтаар нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэх 50.0 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 1 ТАХ-ний жагсаалтыг тус тус баталжээ. Харин 605.6 тэрбум төгрөгийн 20 ТАХ-ний худалдан авах ажиллагааг ТЕЗ нар зохион байгуулахаар шийдвэрлэсэн байна.

Хүснэгт 4. УТХО-аар шинээр хэрэгжих ТАХ-ний ХАА-г зохион байгуулах эрх шилжүүлсэн байдал

ХАА-ны эрх шилжүүлсэн	Төсөвт өртөг /тэрбум төгрөг/	Эзлэх хувь	ТАХ-ний тоо	Багцад задарсан ТАХ	Эзлэх хувь
ТХААГ	2,067.5	77.3	90	522	71.5
ТЕЗ нарт	605.6	22.7	20	208	28.5
Нийт	2,673.1	100	110	730	100

2.2. Засгийн газрын 2024 оны 233 дугаар тогтоолд ХАА-г зохион байгуулахад шаардлагатай ажлын даалгавар, техникийн тодорхойлолт, зураг төсөв зэрэг мэдээллийг ТХААГ-т болон аймаг, нийслэлийн ХААГ-т 2025 оны 01 дүгээр сарын 08-ны өдрийн дотор хүргүүлэхийг ТЕЗ нарт үүрэг болгожээ.

2.3. ТХААГ зохион байгуулсан 494 ТАХ-ний 16.1 хувь буюу 80 ТАХ-ний тендер зарлахад шаардлагатай баримт бичгийг ТЕЗ нар Засгийн газрын тогтоолд заасан хугацаанд, 83.9 хувь буюу 494 ТАХ-ний холбогдох баримт бичгийг хугацаа хоцорч 2-5 дугаар сард хүргүүлжээ.

2.4. ТЕЗ нар тендер зарлахад шаардлагатай баримт бичгийг тогтоолд заасан хугацаанд ТХААГ-т хүргүүлээгүйгээс нээлттэй тендер шалгаруулалтын шалгаруулалтын 52 хувь нь оройтож зарлагдан 4 дүгээр сараас хойш зохион байгуулагдсанаар 2-3 сарын хугацаа алдсан байна.

2.5. Төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим системд ТХААГ болон ТЕЗ нар УТХО-ын 572 ТАХ-ний тендер шалгаруулалт зарлаж үүнээс 61.1 хувь буюу 350 ТАХ-ний гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж гэрээ байгуулжээ.

2.6. УТХО-аар хэрэгжсэн барилга байгууламж ангиллын ТАХ-ний 2025 онд зохион байгуулсан тендерийн баримт бичгүүдэд тусгасан тендерт оролцогчдод тавьсан санхүүгийн болон техникийн чадавх, туршлагын шаардлагуудад харьцуулсан судалгаа хийж үзэхэд тендерийн баримт бичгийг жишиг баримт бичигт тулгуурлан боловсруулж байгаа боловч захиалагч буюу ХАА-г зохион байгуулагч байгууллага өөр байх тохиолдолд ижил төрлийн, ойролцоо төсөвт өртөгтэй ажилд харилцан адилгүй шаардлага, шалгуур тогтоосон байна.

Тухайлбал:

- Инженерийн шугам сүлжээний барих ижил төрлийн ТАХ-г харьцуулахад бага төсөвт өртөгтэй ажлын тендерт оролцогчдод илүү өндөр борлуулалтын орлого шаардсан бол түүнээс өндөр төсөвт өртөгтэй ажилд харьцангуй бага орлогын шаардлага тусгасан;

ХАА-г зохион байгуулсан	Төсөл, арга хэмжээ	Төсөвт өртөг (тэрбум)	Борлуулалтын орлогын шаардлага	
			Төсөвт өртөг (хувиар)	Босго дүн (тэрбум)
Увс аймгийн ХАА-ны газар	Сумын төвийн инженерийн шугам сүлжээний ажил	4.5	50%	2.3
ХББОСЯ	Сумын төвийн инженерийн шугам сүлжээний ажил	5.2	30%	1.6

- Авто замын ижил төрлийн ТАХ-г харьцуулахад бага төсөвт өртөгтэй ажлын тендерт оролцогчдод илүү өндөр борлуулалтын орлого шаардсан бол түүнээс өндөр төсөвт өртөгтэй ажилд харьцангуй бага орлоготой байх шаардлагыг тусгасан;

ХАА-г зохион байгуулсан	Төсөл, арга хэмжээ	Төсөвт өртөг (тэрбум)	Борлуулалтын орлогын шаардлага	
			Төсөвт өртөг (хувиар)	Босго дүн (тэрбум)
ТХААГ	Өлгий-Сагсай-Улаанхус-Цэнгэл сум 66км	163.7	5.4%	8.9
	Бор өндөр 179.9км / Багц 3/	47.0	30%	14.1
	Нөмрөг-Улаангом чиглэлийн авто зам	46.0	11.4%	5.2
	Мандал сумын Түнхэл тосгоноос Төв аймгийн Батсүмбэр хүртэлх авто зам / Төвийн бүс/	52.4	8.9%	4.7

2.7. ТХААГ-аас зохион байгуулсан ТШББ-т хяналт хийхэд ижил төстэй ажил гүйцэтгэсэн туршлагын шаардлагыг тусгасан ч түүнийг нотлох шалгуур үзүүлэлтийг нарийвчлан тусгахгүй орхигдуулах тохиолдол байгаа ба тендерт оролцогчоос шаардсан ижил төстэй туршлагын шаардлага нь бие даан гүйцэтгэсэн ажил байх эсэх, туслан гүйцэтгэгчээр ажилласан туршлагыг тооцох эсэх нь тодорхойгүй байна.

2.8. ТХААГ болон бусад ТЕЗ нь 2025 онд нийт 572 ТАХ нээлттэй тендер шалгаруулалтыг зарлаж үүнээс 2025 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар 61.1 хувь буюу 350 ТАХ-нд шалгарсан оролцогчтой гэрээ байгуулжээ.

Худалдан авах ажиллагааг эхлүүлэхэд хугацаа алдсанаас тендер шалгаруулалт зарласан төсөл, арга хэмжээний 39 хувьд нь гэрээ байгуулаагүй, төлөвлөсөн санхүүжилт төсвийн хэмнэлтэд тооцогдсон байна.

БҮЛЭГ 2. Төсөл, арга хэмжээний зураг төсөл, техникийн тодорхойлолт, ажлын даалгаврыг боловсруулахад хугацаа алдаж байгаа нь худалдан авах ажиллагааны үр дүнд сөргөөр нөлөөлж байна

Хүснэгт 5. Тендер шалгаруулалтын үр дүн, гэрээний мэдээлэл /тэрбум. төгрөг/

Байгууллага	Тендер зарласан			Гэрээ байгуулсан			Гэрээ байгуулаагүй		
	Төсөвт өртөг	ТАХ-ний тоо	Хувь	Төсөвт өртөг	ТАХ-ний тоо	Хувь	Төсөвт өртөг	ТАХ-ний тоо	Хувь
ТХААГ	1,873.7	494	100	1,595.4	297	60.1	278.3	197	39.9
ЗТЯ	159	5	100	37.6	3	60	121.4	2	40
ХББОСЯ	303.1	49	100	181.7	28	57.1	121.4	21	42.9
УДШ	6	12	100	4.5	11	91.6	1.5	1	8.4
УЕП	3.7	5	100	3.7	5	100	-	-	100
АТГ	2.2	4	100	2.2	4	100	-	-	100
СЗХ	0.25	1	100	0.25	1	100	-	-	100
Үндэсний дата төв	9.5	2	100	6.8	1	50	2.7	1	50
Нийт	2,357.4	572	100	1,832.1	350	61.1	525.3	222	38.9

Тендер шалгаруулалтад гаргасан гомдол мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийгээгүй, алдаа зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг тодорхойлж бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээгүйгээс хяналт, хариуцлага сул байна.

Төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим системийн бүртгэл, мэдээлэлд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийгээгүй, цахимжуулах асуудал хангалтгүй байна

2.9. ТХААГ болон ТЕЗ нар зохион байгуулж гэрээ байгуулсан 1,832.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 350 ТАХ-ний ХАА-ны үр дүнд нийт төсөвт өртгийн 3.6 хувьтай тэнцэх 66.8 тэрбум төгрөгийн тендерийн хэмнэлт үүсжээ.

2.10. Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар, Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нар 2025 онд УТХО-аар хэрэгжүүлэх 572 ТАХ-ний худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулснаас 39.6 хувь буюу 227 ТАХ-ний тендер шалгаруулалтад гомдол гарсан байна.

2.11. Сангийн яамнаас гомдлыг хянаж үндэслэлтэй гэж шийдвэрлэсэн 67ТАХ-тэй холбоотой гомдлыг хянасан дүгнэлт зөвлөмжийг худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулсан нэгжид хүргүүлсэн байна.

2.12. Худалдан авах ажиллагаанд гаргасан үндэслэл бүхий гомдлын дагуу асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэсэн талаарх дүгнэлт, зөвлөмжийн биелэлтийг нэгтгэн гаргаагүй, ХАА зохион байгуулсан байгууллагууд Сангийн яаманд мэдээлэл хүргүүлээгүй, үндэслэл бүхий гомдолд дүн шинжилгээ хийж зөрчлийг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээгүй байна. Энэ нь тендер шалгаруулалтад гарч буй гомдлыг бууруулах чиглэлд ахиц гарахгүй байх нэг шалтгаан болж байна.

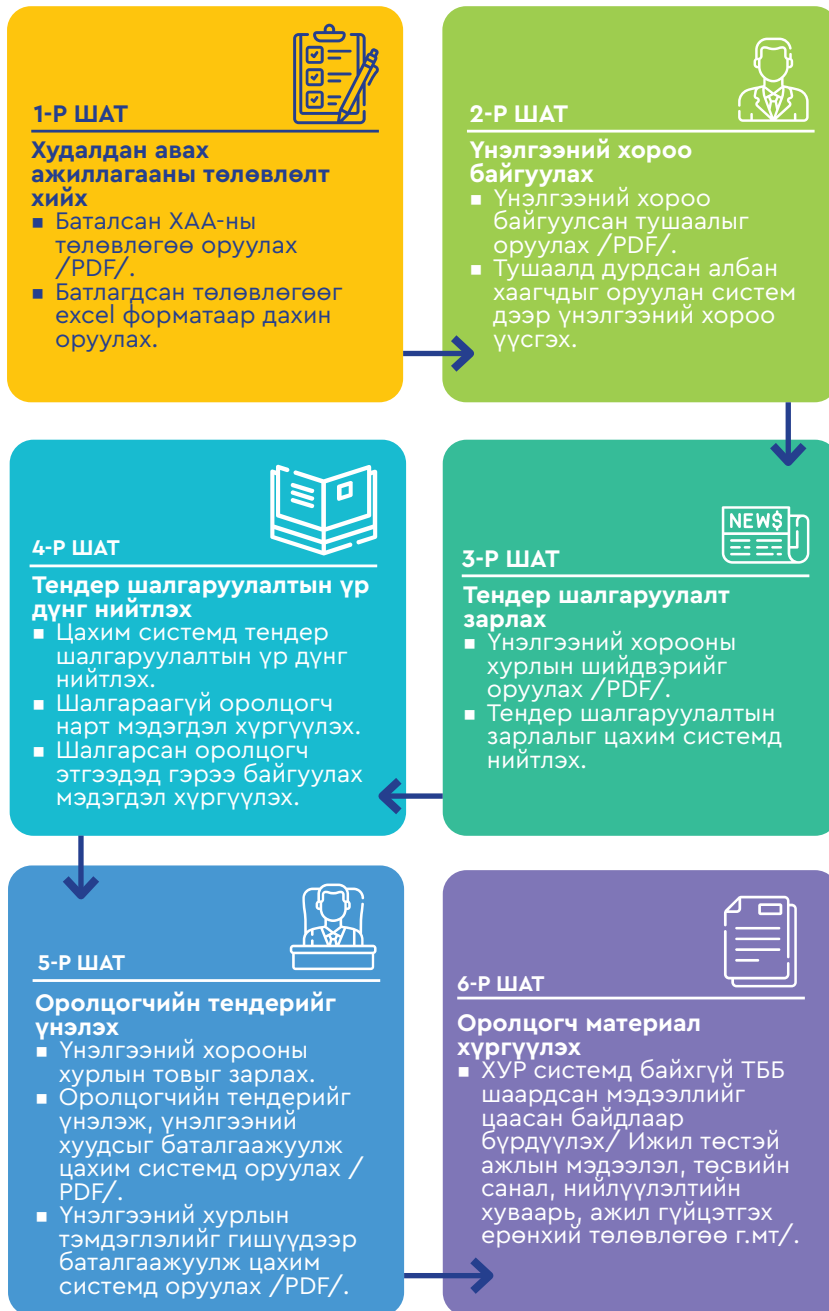
2.13. ХАА-г төлөвлөх, тендер шалгаруулалт зарлах, үнэлэх, үр дүнг нийтлэх оролцогч нарт мэдэгдэх зарим үйл ажиллагааг цаасаар болон цахим системээр зохион байгуулахаар журамд тусгасан нь давхардал, ачаалал үүсгэж үе шат дамжлага, процессыг хялбаршуулах, цахим хэлбэрт бүрэн шилжих үйл явцад сөргөөр нөлөөлж байна.

2.14. Зөвхөн УТХО-ын ТАХ-ний 572 нээлттэй тендер шалгаруулалтад нийт 1409 оролцогч санал ирүүлж оролцогч бүр дунджаар 67 хуудас, нийт 94,403 хуудас буюу 400 орчим архивын боть баримттай дүйцэхүйц цаасан материалыг "PDF" форматад хөрвүүлэн цахим системээр илгээжээ.

Дүрслэл 2. Төрийн худалдан авах ажиллагааны үе шатыг дүрслэлээр харуулбал

ХУДАЛДАН АВАХ АЖИЛЛАГААНЫ ЦАХИМ СИСТЕМ

2.15. Монгол Улсын урт болон дунд хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд тусгасан ногоон худалдан авалтыг үе шаттай нэвтрүүлэх, дотоодын үйлдвэрлэлийг дэмжих, цахимжилт болон дэвшилтэт технологийг ашиглан ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх зорилтын хэрэгжилт бүрэн хангагдаагүй байна.

БҮЛЭГ 3. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт зам тээвэр, хот байгуулалт, эрчим хүч, боловсрол, эрүүл мэндийн салбарт төвлөрч суурь дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээг сайжруулахад чиглэсэн ч хөрөнгө оруулалтын үр дүнг үнэлэх, хэмжих шалгуур үзүүлэлт оновчгүй байна

БҮЛЭГ 3

Тухайн онд хэрэгжүүлж дуусгаахаар төлөвлөсөн барилга байгууламж, техник эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах ажлын хэрэгжилт муу байна

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ ЗАМ ТЭЭВЭР, ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, ЭРЧИМ ХҮЧ, БОЛОВСРОЛ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРТ ТӨВЛӨРЧ СУУРЬ ДЭД БҮТЭЦ, НИЙГМИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САЙЖРУУЛАХАД ЧИГЛЭСЭН Ч ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮР ДҮНГ ҮНЭЛЭХ, ХЭМЖИХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ ОНОВЧГҮЙ БАЙНА

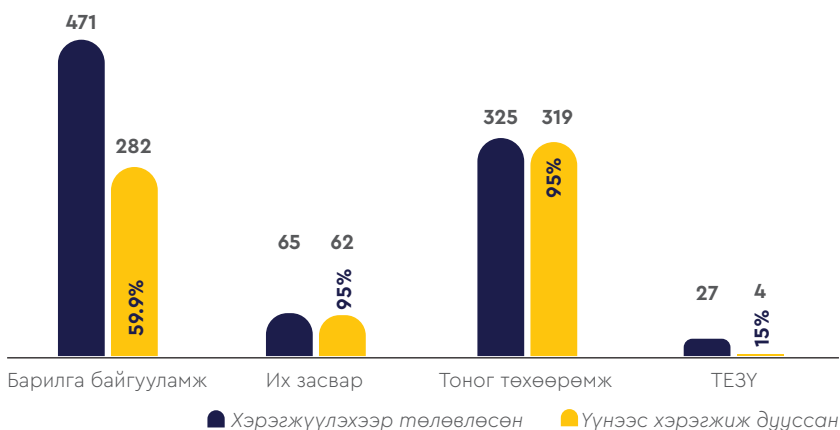
3.1. Улсын төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр баталсан 611 ТАХ-г ТЕЗ нарын шийдвэрээр багцад хуваарилснаар 1337 багц ТАХ-д задарч үүнээс 888 ТАХ-г 2025 онд хэрэгжүүлж дуусгаахаар төлөвлөжээ.

3.2. Улсын төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж дуусгаахаар төлөвлөсөн 3,132.7 тэрбум төгрөгийн гэрээний дүнтэй 888 ТАХ-ээс 1,901.8 тэрбум төгрөгийн 667 ТАХ хэрэгжиж дууссан, үлдэх 1,230.9 тэрбум төгрөгийн 221 ТАХ хугацаандаа хэрэгжиж дуусаагүй дараагийн он руу шилжжээ.

3.3. Төлөвлөсөн ажлын хэрэгжилтийг ТАХ-ний тоо хэмжээгээр харьцуулахад 75.1 хувьтай, өртөг буюу гэрээний үнийн дүнгээр харьцуулахад 60.7 хувьтай байна.

3.4. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 онд хэрэгжүүлж дуусгаахаар төлөвлөсөн барилга байгууламжийн 2 ажил тутмын нэг нь, ТЭЗҮ, зураг төсөв боловсруулах 5 ажил тутмын дөрөв нь хугацаа хоцорч тухайн онд бүрэн хэрэгжиж дуусаагүй байна.

Дүрслэл 3. 2025 онд хэрэгжүүлж дуусгаахаар төлөвлөсөн ТАХ-ний хэрэгжилт, ангиллаар

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар тухайн жилд төлөвлөсөн санхүүжилт гүйцэтгэлээр 72.9 хувьтай гарч өмнөх онтой харьцуулахад 10.2 нэгжээр өссөн байна

3.5. Хөрөнгө оруулалтын ТАХ төлөвлөсөн хугацаандаа хэрэгжиж дуусахгүй дараа онд шилжих, ялангуяа барилга байгууламж, ТЭЗҮ зураг төсөв боловсруулах ажлууд хэрэгжилт муутай байгаа нь өртөг нэмэгдэх, төлөвлөсөн хугацаа сунжрах эрсдэлтэй байна.

3.6. УТХО-аар хэрэгжүүлэх ТАХ-ний санхүүжилтэд 2025 онд 2,914.9 тэрбум төгрөг төлөвлөснөөс тухайн жилд 2,124.9 тэрбум төгрөгийг зарцуулснаар санхүүжилтийн гүйцэтгэл 72.9 хувьтай гарсан нь өмнөх оноос 10.2 нэгжээр өссөн байна.

3.7. ТЕЗ-аар ангилж үзвэл 14 ТЕЗ төлөвлөсөн санхүүжилтийн 90-100 хувийг зарцуулж гүйцэтгэл сайн байгаа бол 8 ТЕЗ нь дундаж түвшинд буюу тухайн жилийн санхүүжилтийн 73-88 хувийг зарцуулсан, харин тухайн жилд төлөвлөсөн санхүүжилтээс 7 ТЕЗ 51-67 хувийг

зарцуулсан нь хамгийн бага байна. Үүнд ЭМС 67 хувь, ЭЗХС 65 хувь, ХББОСС 64 хувь, УИХД 62 хувь, ЭХС 58 хувь, Сангийн сайд 53 хувь, ЦХИХХС 51 хувьтай зарцуулалт хангалтгүй байна.

3.8. Захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэгч байгууллага, албан тушаалтан, мөн ТЕЗ нарын ТАХ-ний гүйцэтгэлийг хянаж баталгаажуулах процесс удаашралтай, гүйцэтгэлийн баримт бичиг нь дунджаар захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэгч байгууллагын 5, ТЕЗ-ийн 6, нийт 11 албан тушаалтны гарын үсгээр баталгаажсаны дараа Сангийн яаманд илгээгдэж мөн цаасаар болон цахим системээр давхар явагдаж байгаа нь хугацаа алдах шалтгаан болж байна.

3.9. Хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний гүйцэтгэлийг хянаж баталгаажуулахад зарцуулж буй ТЕЗ нарын хугацаа харилцан адилгүй, зарим тохиолдолд ажлын гүйцэтгэлийг хянаж баталгаажуулахад 40-60 хоног зарцуулан 2 сарын хугацаа алдаж байгаа нь хэрэгжилтэд сөрөг нөлөөлөхөөр байна.

3.10. Барилга байгууламжийг ашиглалтад хүлээн авах, дотор засал, их засварын ажлыг гүйцэтгүүлэх, хүлээн авах, захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэх, комисс ажиллахтай холбоотой дүрэм, журамд дээрх дэгдэмхий органик нэгдэл, хорт бодисын шинжилгээг хийлгэхийг шаардах, хүлцэх хэмжээг хянах, хэтэрсэн тохиолдолд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээтэй холбоотой нарийвчилсан зохицуулалтгүй байна.

3.11. Монгол Улсад 2026 оны байдлаар хувийн хэвшлийн нэг лаборатори дэгдэмхий органик нэгдэл, химийн хорт бодисын хүлцэх хэмжээг тогтоосон 102 төрлөөс 7 төрлийг нь дотоод орчны агаараас дээж авч шинжлэх боломжтой ч тухайлсан барилгын материал эсвэл тавилга эд хогшлоос шалтгаалж байгаа эсэхийг тухай бүрд ялган тогтоох боломжгүй байна.

3.12. УТХО-аар хэрэгжиж 2025 оны 9 дүгээр сараас 2026 оны 4 дүгээр сар хүртэлх хугацаанд байнгын ашиглалтад хүлээн авсан, Улаанбаатар хотод байршилтай сургууль, цэцэрлэгийн 13 барилгын дотоод орчны агаараас дээж авч шинжлүүлээ.

3.13. Сургууль, цэцэрлэгийн 13 барилгын дотоод орчны агаараас 35 дээж авч агаарт ялгарч буй 4 төрлийн дэгдэмхий органик нэгдэл, хорт бодисын хэмжээг шинжлэхэд 62 хувьд буюу 8 сургууль, цэцэрлэгийн дотоод орчны агаарт формальдегид болон бензол хүлцэх хэмжээнээс 1.03–22.7 дахин их хэмжээгээр илэрч байна.

3.14. Цаашид барилгын материалын чанарт тавих хяналтыг сайжруулж УТХО-аар хэрэгжүүлсэн барилга байгууламж, их засварын ажлыг ашиглалтад хүлээн авахдаа эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө бүхий дэгдэмхий органик нэгдэл, хорт бодис ялгарч байгаа эсэхийг хянах, хүлцэх хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээтэй холбоотой зохицуулалтыг захиалагчийн хяналтын дүрэм, комисс ажиллах дүрэмд тусгах шаардлагатай байна.

3.15. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2020–2025 онд хэрэгжүүлсэн ТАХ-ний үр ашгийг үнэлэх зорилгоор аудитын баг иргэний нийгмийн байгууллагын санхүүжилтээр судалгааны багтай хамтран боловсрол, эрүүл мэнд, соёл, авто зам, инженерийн дэд бүтэц зэрэг голлох салбаруудад хэрэгжүүлсэн ТАХ-ээс түүвэрлэн авч боломжит мэдээлэл, өгөгдөлд тулгуурлан зардал үр ашгийн шинжилгээг хийж гүйцэтгэсэн.

3.16. Ерөнхий боловсролын сургуулийн ачааллыг Боловсролын яамны ээлжийн коэффициентын үзүүлэлтэд тулгуурлан үнэлэхэд 2020–2025 онд ашиглалтад орсон 43 сургуулийн 44.2 хувь нь ээлжийн

Барилгад ашигласан материалаас ялгарах дэгдэмхий органик нэгдэл, хорт бодисын агууламж хүлцэх хэмжээнд байгаа эсэхэд тавих хяналт сул байна

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын зарим төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт оновчгүй, үр ашиг багатай байна

БҮЛЭГ 3. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт зам тээвэр, хот байгуулалт, эрчим хүч, боловсрол, эрүүл мэндийн салбарт төвлөрч суурь дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээг сайжруулахад чиглэсэн ч хөрөнгө оруулалтын үр дүнг үнэлэх, хэмжих шалгуур үзүүлэлт оновчгүй байна

коэффициент 2-оос их буюу ачаалал ихтэй байршилд хэрэгжсэн бол үлдэх 55.8 хувь нь 2-оос бага буюу сурагчийн ачаалал харьцангуй бага байршилд төлөвлөгдөж хэрэгжсэн байна.

3.17. Энэ нь орон нутагт хэрэгжсэн сургууль барих зарим ТАХ нь сургуулийн ачаалал, ээлжийн коэффициентын үзүүлэлттэй уялдаагүйгээс тэргүүн эрэмбэд хамаарахгүй тул зарим ТАХ-ний төлөвлөлт оновчгүй байгааг харуулж байна.

3.18. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжсэн 39 эмнэлгийн барилгын жинлэсэн дундаж ор ашиглалт 61.5 хувь, нэг оронд ногдох дундаж өртөг 67.1 сая төгрөг, нэг үзлэгт 113.5 мянган төгрөг, нэг ор хоногт 298.7 мянган төгрөг байна.

3.19. Сүүлийн 5 жилд ашиглалтад орсон 71 соёлын төвийн барилгын хэрэгцээг үнэлэхдээ тухайн бүсэд барилга баригдахаас өмнөх үеийн нөхцөл байдал буюу тухайн байршлын эрэлт, иргэдийн оролцоо, суудлын ашиглалт, нэг арга хэмжээнд ногдох үзэгчийн түвшнийг суурь болгосон. Соёлын төвүүдийг "өндөр хэрэгцээтэй", "Дунд зэргийн хэрэгцээтэй", "хэрэгцээтэй эсэх нь тодорхойгүй" гэсэн 3 ангилалд хуваан авч үзсэн.

Үүнд:

- 24.0 хувь буюу 18 соёлын төв "өндөр хэрэгцээтэй" ангилалд багтсан ба нийт төсөвт өртөг нь 33.3 тэрбум төгрөг, дундаж KPI 65.3;
- 41.3 хувь буюу 31 соёлын төв "дунд зэргийн хэрэгцээтэй" ангилалд багтсан ба нийт төсөвт өртөг нь 43.7 тэрбум төгрөг, дундаж KPI 52.4;
- 29.3 хувь буюу 22 соёлын төв нь "хэрэгцээтэй эсэх нь тодорхойгүй" ангилалд багтсан ба нийт төсөвт өртөг 47.8 тэрбум төгрөг байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр дүнг баригдсан барилга байгууламжийн тоо, зам гүүр, инженерийн шугам сүлжээний урт, барилгын ажлын явцын хувиар тодорхойлох нь оновчгүй байна.

3.20. Авто замын салбарын хувьд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт нь хөдөлгөөний эрчим өндөр, ачаа тээврийн эргэлт ихтэй, эдийн засгийн ач холбогдол бүхий, хэрэгцээ өндөр авто зам барихад чиглэсэн байх шаардлагыг шалгуур болгон авч үзсэн.

3.21. Зардал үр дүнгийн шинжилгээнд 2025 оноос өмнө ашиглалтад орсон авто замын төслүүдээс түүвэрлэн сумын төвийн нийт 10,395.0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 9.8 км урт хатуу хучилттай авто замын 4 ТАХ, мөн аймаг хоорондын нийт 60,974.0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 77 км урт хатуу хучилттай авто замын 4 ТАХ-г сонгон шинжилгээ хийсэн.

3.22. Хөдөлгөөний эрчмийн судалгаа болон ашиглалтад орсон 8 авто замын төслийн хөрөнгө оруулалтын үр ашгийг үнэлэхэд аймгийн төвүүдийг холбосон авто замын төслүүдийн эдийн засгийн үр ашиг өндөр, харин сумын төвийн авто замын төслүүд хөдөлгөөний эрчим багатайгаас зардал үр дүнгийн шинжилгээгээр үр ашиг багатай гарсан.

3.23. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн 611 ТАХ-ний 80 хувь буюу 6,981.6 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 415 төсөл нь боловсрол, зам тээвэр, хот байгуулалт, эрүүл мэнд, эрчим хүч зэрэг тэргүүлэх 5 чиглэлд төвлөрсөн нь суурь дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх бодлогын зорилтыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн байна. Үлдэх 20 хувь буюу 1,735.9 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 189 ТАХ нь 24 ТЕЗ-ийн төсвийн багцад хамаарч байна.

3.24. Боловсролын салбар нь сургууль, цэцэрлэгийн орчны стандартыг сайжруулах зорилтын хүрээнд ашиглалтад оруулах цэцэрлэг, сургууль, дотуур байр, спорт заалны барилгын тоог, мөн дараа онд шилжин хэрэгжих барилга байгууламжийн тоог зорилтот түвшний шалгуур үзүүлэлтээр төлөвлөжээ.

3.25. Ерөнхий боловсролын 42 сургууль ашиглалтад оруулахаар төлөвлөснөөс 52 хувь буюу 22 сургууль, 36 цэцэрлэг ашиглалтад оруулахаар төлөвлөснөөс 75 хувь буюу 27 цэцэрлэг ашиглалтад орсон зэргээр дараах 4 шалгуур үзүүлэлтийн хувьд төлөвлөсөн зорилтот түвшиндээ хүрээгүй, хэрэгжилт хангалтгүй байна.

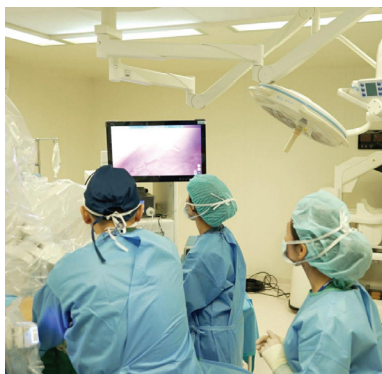
3.26. Боловсролын салбарын төсвийн хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний зорилтот түвшин, шалгуур үзүүлэлтийг барих, ашиглалтад оруулах барилга байгууламжийн тоогоор төлөвлөж байгаа нь оновчгүй, бодлогын зорилт руу чиглүүлэх байдлаар суралцагчийн ачаалал, нэг анги, багшид ногдох хүүхдийн тоог бууруулах зэрэг сургалтын чанарт нөлөөлөх үзүүлэлтээр төлөвлөж тайлагнах шаардлагатай байна.

3.27. Зам тээврийн салбар нь авто замын сүлжээг өргөтгөх болон аялал жуулчлалын бүс нутгийн авто замын дэд бүтэц, агаарын тээврээр зорчих жуулчдын тоог нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд 31 ТАХ-г хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн нь дунджаар 68.1 хувьтай хэрэгжжээ.

3.28. Хот байгуулалтын салбар инженерийн бүрэн хангамжтай сууцанд амьдрах өрхийн тоог нэмэх, инженерийн дэд бүтцийн хүртээмжийг нэмэх зорилтын хүрээнд 7 ТАХ-г дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтыг шалгуур үзүүлэлт болгон тусгаж гүйцэтгэлийн дундаж 74.2 хувьтай байна.

3.29. Инженерийн шугам сүлжээний хөрөнгө оруулалтыг шугам сүлжээний урт, ажлын гүйцэтгэлийн хувиар бус холбогдох боломжтой хэрэглэгчийн тоо, хүртээмж, үйлчилгээний чанар, шинэ суурьшлын бүсийн хөгжилд үзүүлэх нөлөө зэргээр үнэлэх шаардлагатай байна.

3.30. Эрүүл мэндийн салбарт тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд Эрүүл мэндийн сайдын багцад хэрэгжүүлж буй "Эрүүл мэндийн салбарын тоног төхөөрөмж / Улсын хэмжээнд/" ТАХ-ээс Хавдар судлалын үндэсний төвд робот мэс заслын тоног төхөөрөмж бэлтгэн нийлүүлж ашиглаж эхэлсэн нь Монгол Улсад өндөр технологид суурилсан хавдрын мэс заслын эмчилгээг хөгжүүлэхэд ач холбогдолтой ажил болсон байна.

Зураг 1. Робот мэс заслын тоног төхөөрөмж

БҮЛЭГ 3. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт зам тээвэр, хот байгуулалт, эрчим хүч, боловсрол, эрүүл мэндийн салбарт төвлөрч суурь дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээг сайжруулахад чиглэсэн ч хөрөнгө оруулалтын үр дүнг үнэлэх, хэмжих шалгуур үзүүлэлт оновчгүй байна

3.31. Эрчим хүчний салбарт шинэ суурьшлын бүсийн инженерийн дэд бүтцийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, орон нутгийн бие даасан байдлыг нэмэгдүүлэх болон эрчим хүчний найдвартай эх үүсвэрээр хангах зорилтын хүрээнд 7 ТАХ-г төлөвлөж, үр дүнг хэмжих шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшнийг хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний ажлын явц, гүйцэтгэлийн хувиар тодорхойлж төлөвлөжээ.

3.32. Эрчим хүчний салбарт төлөвлөсөн хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний зорилтот түвшний хэрэгжилт дунджаар 62.2 хувьтай хангалтгүй байна.

3.33. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний төсөвт өртгийн 80 хувийг эзэлж буй гол 5 салбарын төлөвлөсөн зорилтот түвшний үзүүлэлтүүдийн хэрэгжилт дунджаар 77.1 хувьтай буюу зорилтот үр дүнд бүрэн хүрээгүй байгаа нь ХАА-г хуулийн хугацаанд амжиж зохион байгуулаагүй, санхүүжилт бүрэн шийдвэрлэгдээгүй, төслийн бэлтгэл ажил хангалтгүй зэрэг хүчин зүйлсээс голлон шалтгаалсан байна.

3.34. Эдийн засаг, нийгмийн үр өгөөж, хэрэгцээ шаардлагын эрэмбэ, төсөл хэрэгжих бэлтгэл хангалт, ашиглалтад орох хугацаа зэрэг шалгуурыг бүрэн хангаагүй төслүүдийг төлөвлөж байгаа нь хөрөнгө оруулалтын үр дүн бодлогын зорилтот түвшинд хүрэхэд сөргөөр нөлөөлж байна.

3.35. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх ТАХ-ний хэрэгжилт, үр дүнг сургуулийн ээлжийн коэффициент, нэг анги, багшид ногдох суралцагчийн тоо, эрүүл мэндийн тусламжийн чанар, авто замын хөдөлгөөний эрчим, ачаа тээврийн эргэлтийн хурд, дэд бүтцийн хүртээмж зэрэг үзүүлэлтээр хэмжиж оновчтой төлөвлөх, үр дүнг харьцуулан тайлагнадаг тогтолцоог бүрдүүлэх шаардлагатай байна.

3.36. Монгол Улсын 2020–2025 онд УТХО-ын бодлого нь боловсрол, эрүүл мэнд, авто зам, инженерийн дэд бүтэц зэрэг олон салбарыг зэрэг тэргүүлэх чиглэлд хамруулан хэрэгжүүлсэн боловч салбар хоорондын эрэмбэ, бодит хэрэгцээ, эдийн засаг-нийгмийн өгөөжид суурилсан сонголтын тогтолцоо хангалтгүй байна.

3.37. Салбарын түвшинд авч үзвэл боловсрол, эрүүл мэнд, соёл, инженерийн шугам сүлжээ, авто замын хөрөнгө оруулалтууд нь тодорхой хэмжээнд хэрэгцээтэй чиглэлд төвлөрсөн боловч хөрөнгө оруулалтын үр дүнг бодит ачаалал, ашиглалт, үйлчилгээний хүртээмж, иргэдийн оролцоо, хөдөлгөөний эрчим зэрэг үр дүнгийн үзүүлэлттэй бүрэн уялдуулан төлөвлөж хэрэгжүүлээгүй байна.

АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ

АУДИТЫН ЯВЦАД ЦУГЛУУЛСАН НОТЛОХ ЗҮЙЛ, АУДИТЫН ДҮНД ҮНДЭСЛЭН ДАРААХ ДҮГНЭЛТИЙГ ХИЙЖ БАЙНА. ҮҮНД:

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжсэн төсөл, арга хэмжээний үр дүнд 23 сургууль ашиглалтад орж суралцагчийн суудлын тоо 10.6 мянгаар, 20 цэцэрлэг нэмэгдэж хамрагдах хүүхдийн тоо 3.0 мянгаар, 2 дотуур байр ашиглалтад орсноор орны тоо 280-аар, соёлын төв, театрын 8 барилга баригдсанаар суудлын тоо 2.3 мянгаар, 10 эмнэлгийн барилга ашиглалтад орсноор эмчлүүлэгчдийн орны тоо 154-өөр тус тус нэмэгдсэн байна. Мөн инженерийн дэд бүтцийн 36, дэд станц болон цахилгаан хангамжийг сайжруулах 30 байгууламж ашиглалтад орж хатуу хучилттай авто зам 330.3 км-ээр, гүүрний хүчин чадал 282 урт метрээр тус тус нэмэгджээ.

ТӨЛӨВЛӨЛТ:

- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлыг тооцох, үнэлж эрэмбэлэх салбар бүрийн шалгуур үзүүлэлт тодорхойгүй, тэдгээрийг хэмжих нэгдсэн өгөгдөл мэдээлэл дутмаг байгаа нь хөрөнгө оруулалтын нэн тэргүүний хэрэгцээ шаардлагыг бодитой, үндэслэлтэй тодорхойлох, хөгжлийн бодлого, зорилттой уялдуулан оновчтой төлөвлөхөд тулгарч буй гол бэрхшээл болж байна.
- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг дунд хугацаагаар төлөвлөж хэрэгжүүлэхгүйгээс шалтгаалан шинээр эхлүүлэх барилга байгууламж, их засварын ажлын зураг төслийг өмнөх онд боловсруулах бэлтгэл ажил бүрэн хийгдэхгүй орхигдож байна. Энэ нь төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй, магадлалаар баталгаажсан зураг төсөвгүй барилга байгууламжийг төлөвлөх, төсөвт өртөг нэмэгдэх, хугацаандаа хэрэгжихгүй удаашрах суурь шалтгаан болж байна.
- Тоног төхөөрөмжийн төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхдөө хөрөнгийн бүртгэл, ашиглалтын хугацаа, норм хэмжээ, стандарт, жишиг үнэ зэрэгт тулгуурлаагүй, нэн тэргүүний хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлоогүй, хяналтгүй, ерөнхий, нийт үнийн дүнгээр төлөвлөж баталж байгаа нь тэргүүн эрэмбэд хамаарахгүй, өөр эх үүсвэрээс санхүүжүүлэх боломжтой хөрөнгө бэлтгэх, төсвийн хөрөнгийг үр ашиггүй зарцуулах нөхцөлийг бий болгож байна.
- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртгөөс тухайн жилд ногдох санхүүжилтийг жил бүр дутуу төлөвлөж байгаа нь хэрэгжилт удаашрах, өртөг нэмэгдэх эрсдэлийг дагуулахаас гадна дараагийн жилүүдийн төсвийн уян хатан байдлыг бууруулж, шинэ төсөл, арга хэмжээг эхлүүлэх хөрөнгө оруулалтын боломжийг хязгаарлах үр дагавар үүсгэж байна.
- Техник эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах төсөл, арга хэмжээний саналыг хүргүүлэхдээ төсөл, арга хэмжээний нэр, байршил, зориулалт бүрээр төлөвлөөгүй, яам агентлаг, аймаг, нийслэлээс санал авч, эрэмбэлж сонгох төлөвлөлтийн үе шатны ажлыг төсөв батлагдсаны дараа хэрэгжүүлэн хугацаа алдсанаас шалтгаалж 50 хувьд нь гэрээ байгуулаагүй, төлөвлөсөн ажлын хэрэгжилт 15 хувьтай, үр дүн багатай байна.
- Сангийн яамнаас Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын цахим системийг хөгжүүлснээр төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг цахимжуулах чиглэлд тодорхой ахиц гарч, төлөвлөлтийн баримт бичгийн бүрдүүлбэр, төсөл, арга хэмжээний үнэлгээ, эрэмбэ, тайлбар мэдээллийг нэгдсэн байдлаар бүртгэх, хянах нөхцөл бүрджээ. Харин цахим системд бүртгэж буй мэдээллийн үнэн зөв, бодитой, үндэслэлтэй эсэхийг хянаж баталгаажуулах шаардлагатай байна.

ХУДАЛДАН АВАХ АЖИЛЛАГАА:

- Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нар ажлын даалгавар, техникийн тодорхойлолтыг боловсруулж худалдан авах ажиллагааны нэгжид хугацаанд нь хүргүүлээгүйгээс тендер шалгаруулалтын 52 хувийг 4 дүгээр сараас хойш зарласан бөгөөд түүнээс 39 хувьд гэрээ байгуулаагүй, 525.3 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг төсвийн хэмнэлтэд тооцжээ.

- Төсөвт өртөг ойролцоо нэг төрлийн тендер шалгаруулалтад оролцогчдод тавигдах шаардлага харилцан адилгүй, зарим төсөл, арга хэмжээний тендер шалгаруулалтын баримт бичигт заасан шаардлагад нийцээгүй оролцогчийг гүйцэтгэгчээр сонгон шалгаруулсан байна.
- Сангийн яамны хүлээн авч хянан шийдвэрлэсэн гомдлын 75 хувь нь үндэслэлтэй байхад гомдлын мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийгээгүй, алдаа зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг судалж тодорхойлох, бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээгүй, гомдлын шийдвэрлэлтэд тавих хяналт, хариуцлага сул байна.
- Худалдан авах ажиллагааны цахим системд тендер шалгаруулалт зарлах, үнэлэх, үр дүнг нийтлэх, мэдэгдэх зарим үйл ажиллагааг цаасаар болон цахим системээр зохион байгуулж давхардал үүсгэж байгаа үе шат дамжлага, процессыг хялбаршуулах, хүний оролцоог бууруулах, цахим хэлбэрт бүрэн шилжих үйл явц хангалтгүй байна.

ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН:

- Улсын төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын тухайн жилийн санхүүжилтийн гүйцэтгэл 72.9 хувь, тухайн онд хэрэгжүүлж дуусгахаар төлөвлөсөн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт 75.1 хувьтай байгаа бөгөөд барилга байгууламжийн 2 ажил тутмын нэг нь, ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах 5 ажил тутмын 4 нь тухайн онд хэрэгжиж дуусаагүй дараагийн онд шилжжээ.
- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 онд хэрэгжүүлсэн 611 төсөл, арга хэмжээний 80 хувь буюу 6,981.6 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 415 төсөл нь боловсрол, зам тээвэр, хот байгуулалт, эрүүл мэнд, эрчим хүч зэрэг тэргүүлэх 5 чиглэлд төвлөрсөн нь суурь дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх бодлогын зорилтыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн байна.
- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөвт өртгийн 80 хувийг эзэлж буй голлох 5 салбарын Төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх зорилт арга хэмжээг төлөвлөсөн шалгуур үзүүлэлтээр авч үзэхэд дунджаар 77.1 хувьтай байгаа ч Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд хөрөнгө оруулалтын үр дүнг баригдсан барилга байгууламжийн тоо, зам гүүр, инженерийн шугам сүлжээний урт, барилгын ажлын явцын хувиар тодорхойлж байгаа нь оновчгүй байна.
- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт, үр дүнг сургуулийн ээлжийн коэффициент, нэг анги, багшид ногдох суралцагчийн тоо, эрүүл мэндийн тусламжийн чанар, авто замын хөдөлгөөний эрчим, ачаа тээврийн эргэлтийн хурд, дэд бүтцийн хүртээмж зэрэг үзүүлэлтээр хэмжиж оновчтой төлөвлөх, үр дүнг харьцуулан тайлагнадаг тогтолцоог бүрдүүлэх шаардлагатай байна.
- Барилга байгууламжийн төсөл, арга хэмжээнд тавьж буй захиалагчийн хяналт харилцанадилгүй, зарим төсөл, арга хэмжээг зураг төслийн дагуу гүйцэтгээгүй, комиссын үүрэг даалгаврыг хэрэгжүүлээгүй байхад ашиглалтад хүлээн авсан, хийгдээгүй ажлын гүйцэтгэлийг хянаж баталгаажуулсан зөрчлүүд давтагдаж байгаа бөгөөд захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэгч байгууллагын хариуцлага, үе шатны хяналтын үр нөлөөг сайжруулах шаардлагатай байна.
- Барилгад ашигласан материалаас ялгарах хорт бодисын агууламж хүлцэх хэмжээнд байгаа эсэхийг хянах, бүртгэх, баталгаажуулах тогтолцоо бүрдээгүй, 2025 онд ашиглалтад хүлээн авсан 13 сургууль, цэцэрлэгийг түүвэрлэн дотоод орчны агаарт шинжилгээ хийхэд 8 барилгад формальдегид болон бензолын агууламж хүлцэх хэмжээнээс өндөр байгаа нь суралцагчдын эрүүл мэндэд хортой нөлөө үзүүлэх эрсдэлтэй байна.
- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, зохион байгуулах, ашиглалтад хүлээн авах, хөрөнгөд бүртгэх үе шат бүрд захиалагч, хяналт хэрэгжүүлэгч, хүлээн авах комисс зэрэг холбогдох байгууллага, албан тушаалтнуудын хяналт, хариуцлага сул байгаагаас шалтгаалан зураг төсөл, техникийн тодорхойлолт, ажлын даалгаврын дагуу хэрэгжихгүй байх, хугацаа хоцрох, дутуу хийгдэх, шаардлагад нийцээгүй төсөл, арга хэмжээг хүлээн авах, санхүүжүүлэх, бүртгэхгүй орхих зэрэг алдаа, зөрчлүүд буурахгүй байна.

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРАЛД ТОЛИЛУУЛАХ НЬ:

АУДИТЫН ДҮН, ДҮГНЭЛТ, НОТЛОХ ЗҮЙЛСТ ҮНДЭСЛЭН ДАРААХ ЗӨВЛӨМЖИЙГ ХҮРГҮҮЛЖ БАЙНА. Үүнд:

- Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй төсөл, арга хэмжээг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгаж батлах зөрчил давтагдан гарч байгаад анхаарал хандуулж, төсвийн төслийг хэлэлцэх, батлах явцад зарчмын зөрүүтэй санал гарч хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг нэмж тусгах, хэлэлцүүлэх тохиолдолд төсөвлөлтийн шаардлага хангасан эсэхийг хэн хэрхэн хянах талаарх зохицуулалтыг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд тусгах шаардлага тулгарч байгааг толилуулж байна;
- Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, зохион байгуулах, хянах, ашиглалтад хүлээн авах, хөрөнгөд бүртгэх үе шат бүрд захиалагч, хяналт хэрэгжүүлэгч, хүлээн авах комисс зэрэг холбогдох байгууллага, албан тушаалтнуудад хүлээлгэх хариуцлага тодорхойгүй, хэрэгжүүлэх дотоодын хяналт сул байгааг хууль тогтоомжид нарийвчлан зохицуулах шаардлагатай байгааг толилуулж байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД-Д:

- Барилгын материалыг импортлох, нийлүүлэх, ашиглах үе шат бүрд хийх чанарын хяналтын давтамж, чиг үүргийг тодорхойлох, чанарын шаардлага хангахгүй материалыг импортоор оруулж ирсэн, зах зээлд нийлүүлсэн, барилгад ашигласан зөрчилд авах арга хэмжээний зохицуулалтыг бий болгох, барилга байгууламжийг байнгын ашиглалтад хүлээн авах үед дотор агаарын чанарт шинжилгээ хийх зохицуулалтыг заавар, журамд тусгах.

МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙД-Д:

- Захиалагч хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний ажлын даалгавар, техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийг Төрийн худалдан авах ажиллагааны газарт хүргүүлэх хугацааг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд тусгах.

САНГИЙН САЙД-Д:

- Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын цахим системд дэд цэс үүсгэн төлөвлөлтийн болон гэрээний хэрэгжилтийн үе шатанд тоног төхөөрөмжийг нэр төрөл, голлох техникийн үзүүлэлтүүд, тоо ширхэг, нэгжийн үнэ, нийт үнийн дүнг төлөвлөх, хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа, батлагдсан норм хэмжээ зэрэгт тулгуурлан хэрэгцээ шаардлагыг үнэлж эрэмбэлэх, үнийн судалгаа мэдээлэл, холбогдох тооцооллыг хавсаргах, хянах боломжтой байдлаар хөгжүүлэлт хийх;
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах журамд тендер шалгаруулалтад гарсан гомдлыг шийдвэрлэсэн шийдвэрийн биелэлтийг захиалагч улирал тутамд тайлагнах зохицуулалтыг тусгах;
- Тендер шалгаруулалтад гаргасан гомдлын мэдээлэлд судалгаа, дүн шинжилгээ хийж илэрч буй алдаа зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг тодорхойлж, бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх.

- Техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах төсөл арга хэмжээг төсвийн төсөлд хүргүүлэхдээ Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нараас саналыг авч нэгтгэн, төсөл, арга хэмжээний нэр, байршил, зориулалт бүрээр төлөвлөн боловсруулж, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан цагалбарт хугацаанд багтаан Сангийн яаманд хүргүүлэх;
- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр дүнг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг барих барилга байгууламжийн тоо, зам гүүр, инженерийн шугам сүлжээний ажлын урт, хөрөнгө оруулалтын ажлын явц, гүйцэтгэлийн хувиар бус салбарын онцлогт тохирсон, бодлогын зорилт, үр дүнд чиглэсэн оновчтой шалгуур үзүүлэлтээр тодорхойлж Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний үзүүлэлтэд тусгах.

**МОНГОЛ УЛСЫН ТЭРГҮҮН
ШАДАР САЙД БӨГӨӨД
ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН
САЙД-д:**

- Барилга байгууламжийн төсөл, арга хэмжээнд захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэгч байгууллага, нэгжүүдийн болон ашиглалтад хүлээн авах комиссын үйл ажиллагаанд салбарын хэмжээнд дотоод хяналт, шинжилгээ хийх, тодорхой давтамжтайгаар тогтмол хяналт хэрэгжүүлэх зохицуулалтыг холбогдох заавар, журамд тусгах;
- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын барилга, зам гүүрийн ажлыг хэрэгжүүлэхдээ зураг төслийн дагуу гүйцэтгээгүй, хийгдээгүй ажлын гүйцэтгэлийг баталгаажуулсан, комиссын үүрэг даалгаврыг зохих журмын дагуу хэрэгжүүлээгүй, зураг төсөвт тусгагдсан ажлыг бүрэн гүйцэтгээгүй байхад ашиглалтад хүлээн авсан зэрэг аудитаар илэрсэн зөрчлүүдэд дүн шинжилгээ хийж, холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хариуцлага тооцох.

**ХОТ БАЙГУУЛАЛТ,
БАРИЛГА ОРОН
СУУЦЖУУЛАЛТЫН САЙД,
ЗАМ ТЭЭВРИЙН САЙД
НАР-т:**

- Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нараас ажлын даалгавар, техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийг Төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим системээр хүлээн авах, бүртгэх нөхцөлийг бүрдүүлэх;
- Тендер шалгаруулалтын бэлтгэл ажлыг хангах, тендерийн баримт бичгийг боловсруулах, оролцогчдод тавигдах шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг сонгох, оролцогчийн тендерт ирүүлэх маягтуудыг бөглөх, үнэлгээний хорооны гишүүн бүр тендерийг үнэлэх, үр дүнг нэгтгэх, шалгарсан оролцогчид урилга хүргүүлэх зэрэг үе шатыг цахимжуулж, дэвшилтэд технологи ашиглан хүний оролцоог багасгах ажлыг зохион байгуулах.

**ТӨРИЙН ХУДАЛДАН АВАХ
АЖИЛЛАГААНЫ ГАЗАР-т:**

УЛСЫН ТӨСВИЙН 2025 ОНЫ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН

audit.mn

info.audit.gov.mn

Үндэсний Аудитын Газар

Үндэсний аудитын газар
(Засгийн газрын IV байр)